C/2023/1072

15.12.2023

P9_TA(2023)0203

Sosiaalista Eurooppaa koskeva etenemissuunnitelma: kaksi vuotta Porton jälkeen

Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. toukokuuta 2023 sosiaalista Eurooppaa koskevasta etenemissuunnitelmasta: kaksi vuotta Porton jälkeen (2023/2586(RSP))

(C/2023/1072)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17. marraskuuta 2017 antaman juhlallisen julistuksen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista,

— ottaa huomioon 4. maaliskuuta 2021 annetun komission tiedonannon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta (COM(2021)0102),

— ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston 8. toukokuuta 2021 antaman Porton julistuksen,

— ottaa huomioon 7. syyskuuta 2022 annetun komission tiedonannon eurooppalaisesta hoito- ja hoivastrategiasta (COM(2022)0440),

— ottaa huomioon 8. joulukuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen kohtuuhintaisen ja laadukkaan pitkäaikaishoidon saatavuudesta ([1]),

— ottaa huomioon 30. tammikuuta 2023 annetun neuvoston suosituksen riittävästä vähimmäistoimeentulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi ([2]),

— ottaa huomioon 15. maaliskuuta 2023 antamansa päätöslauselman riittävästä vähimmäistoimeentulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi ([3]),

— ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan,

— ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan päätöslauselmaesityksen,

A. ottaa huomioon, että kestävä kehitys on yksi EU:n perustavoitteista; toteaa, että kestävän kehityksen kolme pilaria ovat taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöä koskeva pilari; ottaa huomioon, että kestävä kehitys perustuu muun muassa täystyöllisyyteen, sosiaaliseen kehitykseen ja oikeudenmukaisuuteen; ottaa huomioon, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan 3 kohdassa vahvistettu EU:n keskeinen perustavoite on saavuttaa täystyöllisyyttä ja sosiaalista edistystä tavoitteleva erittäin kilpailukykyinen sosiaalinen markkinatalous; ottaa huomioon, että tällä hetkellä painopiste on talouden kestävyydessä ja ympäristökestävyydessä;

B. ottaa huomioon, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskeva julistus annettiin Göteborgissa vuonna 2017 ja siinä vahvistettiin 20 periaatetta ja annettiin ”sosiaalialan sääntökirja”, jotta voidaan edistyä kohti vahvaa sosiaalista Eurooppaa, joka on oikeudenmukainen ja osallistava ja tarjoaa täydet mahdollisuudet 2000-luvulla; ottaa huomioon, että toukokuussa 2021 pidetyssä Porton sosiaalialan huippukokouksessa neuvosto sitoutui kolmeen työllisyyttä, koulutusta ja köyhyyttä koskevaan yleistavoitteeseen vuodelle 2030; ottaa huomioon, että vähintään 78 prosentilla 20–64-vuotiaista olisi oltava työpaikka vuoteen 2030 mennessä; ottaa huomioon, että työpaikkojen laatu ja työolot eivät edelleenkään kuulu tämän tavoitteen piiriin; ottaa huomioon, että vähintään 60 prosentin kaikista aikuisista olisi osallistuttava koulutukseen vuosittain; ottaa huomioon, että köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien määrää olisi pienennettävä vähintään 15 miljoonalla vuoteen 2030 mennessä, ja viiden miljoonan näistä olisi oltava lapsia; ottaa huomioon, että Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) mukaan alaspäin suuntautuvan sosiaalisen liikkuvuuden riski alemman keskitulotason kotitalouksilla on kasvanut kahden viime vuosikymmenen aikana ja sen odotetaan kasvavan edelleen ([4]); ottaa huomioon, että nämä kolme yleistavoitetta eivät riitä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin kattavaan täytäntöönpanoon;

([1]) EUVL C 476, 15.12.2022, s. 1.
([2]) EUVL C 41, 3.2.2023, s. 1.
([3]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0076.
([4]) OECD, ”A Broken Social Elevator? How to Promote Social Mobility”, OECD Publishing, Pariisi, 15. kesäkuuta 2018.

C. ottaa huomioon, että jäsenvaltiot ovat panneet komission asettamia yleistavoitteita täytäntöön kuluneen vuoden ajan; ottaa huomioon, että sen jälkeen kun näistä tavoitteista päätettiin, uudet kriisit ovat lisänneet niiden saavuttamiseen kohdistuvaa painetta; toteaa, että viisi jäsenvaltiota on saavuttanut kansalliset työllisyystavoitteensa ja puolet jäsenvaltioista on ylittänyt 78 prosentin työllisyystavoitteen, toteaa kuitenkin, että ennusteiden mukaan kaikki jäsenvaltiot eivät saavuta työllisyystavoitetta vuoteen 2030 mennessä ([5]);

D. katsoo, että yhteisötalous on keskeinen tekijä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa ja että se voi edistää aktiivisesti yleistavoitteiden saavuttamista vuoteen 2030 mennessä;

E. ottaa huomioon, että EU:n tasolla inflaatio on nostanut mediaanikotitalouksien elinkustannuksia noin 10 prosentilla, aineellisen ja sosiaalisen puutteen esiintymistä noin 2 prosentilla ja energiaköyhyyden ja absoluuttisen tuloköyhyyden astetta noin 5 prosentilla; ottaa huomioon, että tietyissä jäsenvaltioissa ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien keskuudessa vastaavien vaikutusten hyvinvointiin odotetaan olevan moninkertaiset; ottaa huomioon, että tämä todennäköisesti laajentaa köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen liittyviä olemassa olevia eroja kaikkialla EU:ssa ([6]); katsoo, että Eurooppa tarvitsee uuden vision, jotta siitä voi tulla innovatiivinen teollinen alue vuoteen 2050 mennessä, erityisesti Yhdysvaltojen inflaation alentamista koskevan lain ja muiden EU:n ulkopuolisten maiden vastaavien investointisuunnitelmien yhteydessä;

F. ottaa huomioon, että Eurofoundin mukaan (työnantajan maksaman) koulutuksen 60 prosentin tavoitetta ei saavutettu missään jäsenvaltiossa vuonna 2021; ottaa huomioon, että tiedot osoittavat myös, että eniten koulutusta tarvitsevat (nuoret, heikommin koulutetut ja matalan osaamistason ammateissa työskentelevät) saivat vähiten koulutusta;

G. ottaa huomioon, että komissio esitteli syyskuussa 2022 eurooppalaisen hoito- ja hoivastrategian ja neuvosto hyväksyi joulukuussa 2022 neuvoston suosituksen pitkäaikaishoidosta Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteen 18 täytäntöön panemiseksi; ottaa huomioon, että covid-19-pandemia on paljastanut ja tuonut esiin ammattihoitajien kestämättömiä työoloja, omaishoitajien raskasta taakkaa virallisten hoitopalvelujen puuttuessa ja hoitoa tarvitsevien henkilöiden suurta altistumista infektioille, vakaville sairauksille ja kuolemantapauksille; ottaa huomioon, että yhteisöllisen hoidon ja kotihoidon on osoitettu vähentävän hoitoa tarvitsevien henkilöiden altistumista infektioille; ottaa huomioon, että sosiaalisen suojelun komitea totesi pitkäaikaishoitoa koskevassa vuoden 2021 kertomuksessaan, että pitkäaikaishoidon tarve lisää köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen riskiä; katsoo, että väestörakenteen kehityksen vuoksi pitkäaikaishoidon saatavuutta olisi parannettava ja olisi varmistettava hoidon riippumattomuus ja laatu, tarjottava kestävät työolot ja tuettava omaishoitajia;

1. muistuttaa Porton vuoden 2021 sosiaalialan huippukokouksen päätelmien hyväksymisen tärkeydestä ja toteaa, että niissä korostetaan, että elämme edelleen ennennäkemättömiä aikoja; panee merkille, että covid-19 ja Venäjän edelleen jatkuva hyökkäyssota Ukrainaa vastaan lähinaapuristossamme johtivat elinkustannus- ja energiakriiseihin, jotka iskevät pahiten yhteiskuntamme heikoimmassa asemassa oleviin ryhmiin, mikä on johtanut eriarvoisuuden lisääntymiseen; muistuttaa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin merkityksestä, sillä se viitoittaa tietä kohti sosiaalisempaa Eurooppaa, ja pitää myönteisenä sen toimintasuunnitelmaa tässä yhteydessä; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita käyttämään sosiaalista innovointia keskeisenä tekijänä sosioekonomisten haasteiden ratkaisemisessa ja kehottaa niitä ottamaan huomioon EU:n yhteisötalouden toimintasuunnitelmasta antamassaan päätöslauselmassa ([7]) esittämänsä suosituksen; korostaa kuitenkin, että komission asettamat ja neuvoston hyväksymät työllisyyttä, osaamista ja köyhyyttä koskevat yleistavoitteet vuodelle 2030 eivät riitä varmistamaan sen kattavaa toteutumista; korostaa, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari on tehokas väline, jolla varmistetaan, että Euroopan yhdentymishankkeen avulla voidaan suojella tehokkaasti ihmisten terveyttä, turvallisuutta ja elinoloja; korostaa, että työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu, työpaikkademokratia ja oikeus työehtosopimusneuvotteluihin ovat avainasemassa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa ja elin- ja työolojen ylöspäin suuntautuvassa lähentymisessä kaikkialla Euroopassa;

2. pyytää komissiota ja neuvostoa toteuttamaan toimenpiteitä, joilla lievennetään kriisien vaikutusta ihmisiin ja jäsenvaltioiden työmarkkinoihin, jotta työllisyysaste ja sosiaaliturvamaksut voidaan pitää korkeina luomalla laadukkaita työpaikkoja; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita parantamaan työmarkkinoiden toimintaa ja edistämään naisten, nuorten ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien integroitumista työmarkkinoille; kehottaa siksi komissiota, jäsenvaltioita ja EU:n työmarkkinaosapuolia työskentelemään työehtosopimusneuvottelujen kattavuuden parantamiseksi niin, että se on vähintään 80 prosenttia vuoteen 2030 mennessä, jotta voidaan parantaa elin- ja työoloja EU:ssa, ja toteaa, että tämä edistää

([5]) Euroopan komissio: ”Jäsenmaat pyrkivät kohti sosiaalisempaa Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä”, 16. kesäkuuta 2022.
([6]) Menyhert, B., ”The effect of rising energy and consumer prices on household finances, poverty and social exclusion in the EU”, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2022.
([7]) Euroopan parlamentin päätöslauselma 6. heinäkuuta 2022 EU:n yhteisötalouden toimintasuunnitelmasta (EUVL C 47, 7.2.2023, s. 171).

ylöspäin suuntautuvaa sosiaalista lähentymistä ja vähentää työssäkäyvien köyhyyttä, sosiaalista syrjäytymistä ja palkkaeroja; toteaa, että työssäkäyvien köyhyyteen on puututtava varmistamalla kohtuulliset palkat; korostaa tarvetta lisätä täydennys- ja uudelleenkoulutusohjelmien käyttöönottoa työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi ja kilpailukyvyn vahvistamiseksi;

3. pitää myönteisenä riittäviä vähimmäispalkkoja EU:ssa koskevan direktiivin ([8]) hyväksymistä ja direktiiviä palkkauksen läpinäkyvyydestä ([9]); pyytää neuvostoa sopimaan yleisnäkemyksestä alustatyötä koskevasta direktiivistä ([10]), jotta voidaan parantaa työntekijöiden suojelua ja työoloja alustataloudessa ja saada aikaan reilua kilpailua; pitää myönteisenä komission sitoutumista työterveyteen ja -turvallisuuteen; korostaa, että tarvitaan lisätoimia työperäisten kuolemantapausten nollaamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi; suhtautuu myönteisesti komission sitoumukseen laatia lainsäädäntöehdotus parlamentin 2. helmikuuta 2023 hyväksytyn päätöslauselman ([11]) jälkeen; pitää myönteisenä EU:n työmarkkina-osapuolten kaksivaiheisen kuulemisen käynnistämistä;

4. panee merkille, että eurooppalaiseen työttömyysvakuutusjärjestelmään kuuluvasta hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tukivälineestä (SURE) huolimatta covid-19-kriisin taloudelliset seuraukset ovat kestäneet odotettua kauemmin; korostaa kuitenkin, että tämän välineen avulla pelastettiin tuhansia työpaikkoja ja työmarkkinoiden häiriöt olivat odotettua lievempiä; toteaa tässä yhteydessä, että tätä välinettä olisi käytettävä nykyisen poikkeuksellisen tilanteen ajan ja sen olisi edelleen perustuttava lainoihin ja se olisi otettava nopeasti käyttöön uusien ulkoisten rahoitus- tai taloushäiriöiden sattuessa;

5. on erittäin huolissaan keskitulotason ryhmien tilanteen yleisestä heikentymisestä EU:ssa, sillä ne ovat talouksiemme selkäranka, kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien keskeisiä rahoittajia ja demokratioidemme vakauden kannalta välttämättömiä, ja sitä kautta talouden polarisoitumisesta ja erityisesti talouden laskusuhdanteen, epäsuotuisan työmarkkinakehityksen ja viime vuosina hyväksyttyjen verouudistusten aiheuttamasta alemman tulotason ryhmien kasvavasta koosta; kehottaa tässä yhteydessä laatimaan EU:n toimintasuunnitelman keskitulotason ryhmien koon kasvattamiseksi ja vakiinnuttamiseksi;

6. panee tyytyväisenä merkille komission tiedonannon ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen”, jolla pyritään järkeistämään ja yksinkertaistamaan raportointivaatimuksia 25 prosentilla kullakin vihreällä, digitaalisella ja taloudellisella aihealueella, ja komission ehdotuksen tämän saavuttamiseksi syksyyn 2023 mennessä; kehottaa komissiota osoittamaan tämän sitoutumisen nopeasti ja parantamaan siten kaikkien EU:n yritysten, myös pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset), kilpailukykyä ja parantamaan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja vaurauden perusedellytyksiä; muistuttaa, että pk-yritykset ovat sosiaalisen yhteenkuuluvuutemme selkäranka;

7. korostaa, että on tärkeää vähentää tuloeroja ja torjua köyhyyttä, sillä 21,7 prosenttia EU:n väestöstä (95,4 miljoonaa ihmistä) oli vuonna 2021 köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa, ja kehottaa sitoutumaan EU:n köyhyystavoitteen saavuttamiseen tältä osin; palauttaa mieliin Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteen 14, jonka mukaan jokaisella, jolla ei ole riittäviä varoja, on oikeus riittäviin vähimmäistoimeentuloetuuksiin, joilla varmistetaan ihmisarvoinen elämä kaikissa elämänvaiheissa; muistuttaa 15. maaliskuuta 2023 antamassaan päätöslauselmassa esitetyistä kannoista, jotka koskivat riittävää vähimmäistoimeentuloa aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi;

8. korostaa, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteen 15 mukaisesti kaikilla vanhuksilla on oikeus resursseihin, joiden avulla he voivat elää ihmisarvoista elämää, ja että eläkkeellä olevilla työntekijöillä ja itsenäisillä ammatinharjoittajilla on oikeus eläkkeeseen, joka on oikeassa suhteessa heidän sosiaalivakuutusmaksuihinsa ja joka varmistaa kohtuullisen toimeentulon; katsoo samalla, että jäsenvaltioiden olisi varmistettava pitkän aikavälin tuloturva, että vähimmäiseläkkeet ovat riittävän korkeat ehkäisemään vanhuusiän köyhyyttä ja että naisilla ja miehillä on oltava yhtäläiset mahdollisuudet eläkeoikeuksien hankkimiseen ja sukupuolten välisen eläke-eron umpeen kuromiseen; kehottaa jäsenvaltioita edistämään kohdennettuja kannustimia, joilla helpotetaan asteittaista siirtymistä eläkkeelle, muun muassa tukemalla joustavia työaikajärjestelyjä ja tekemällä sopivia mukautuksia työpaikoilla; palauttaa mieliin Porton sosiaalisessa sitoumuksessa komissiolle ja jäsenvaltioille esitetyn kehotuksen toteuttaa toimenpiteitä kansallisten sosiaalisen suojelun järjestelmien vahvistamiseksi, jotta voidaan varmistaa ihmisarvoinen elämä kaikille säilyttäen samalla näiden järjestelmien kestävyys; korostaa, että komissio voisi osallistua ikääntyneiden henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen laatimiseen;

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2041, annettu 19. lokakuuta 2022, riittävistä vähimmäispalkoista Euroopan unionissa (EUVL L 275, 25.10.2022, s. 33).

([9]) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi, annettu 4. maaliskuuta 2021, miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamisen lujittamisesta palkkauksen läpinäkyvyyden ja täytäntöönpanomekanismien avulla (COM(2021)0093).

([10]) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi, annettu 9. joulukuuta 2021, työolojen parantamisesta alustatyössä (COM(2021)0762).

([11]) Euroopan parlamentin päätöslauselma 2. helmikuuta 2023 suosituksista komissiolle eurooppalaisia yritysneuvostoja koskevan direktiivin tarkistamisesta, Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0028.

9. kehottaa komissiota toteuttamaan pikaisesti jatkotoimia laadukkaista harjoittelujaksoista EU:ssa laadittavan parlamentin valiokunta-aloitteisen lainsäädäntömietinnön johdosta; suhtautuu myönteisesti Euroopan osaamisen teemavuoteen ja korostaa, että on tärkeää tarjota koulutusta ja uudelleenkoulutusta työntekijöille erityisesti sellaisilla teollisuudenaloilla ja sektoreilla, joilla on tehtävä perustavanlaatuisia muutoksia vihreän siirtymän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi, ja samalla varmistaa, ettei ketään jätetä jälkeen; korostaa työmarkkinaosapuolten roolia vihreän talouden osaamisstrategioiden kehittämisessä kaikilla tasoilla, jotta voidaan varmistaa, että tällaista koulutusta järjestetään ilman palkanalennuksia ja että se katsotaan työajaksi, sekä antaa yksityiskohtaista tietoa vihreän ja digitaalisen siirtymän edellyttämistä taidoista; kehottaa komissiota esittämään lainsäädäntöehdotuksen eurooppalaisesta sosiaaliturvapassista, jotta kansalliset viranomaiset, kuten työsuojelu- ja sosiaaliturvaviranomaiset, sekä työsuojelu- ja sosiaaliturvatarkastuksiin osallistuvat työmarkkinaosapuolet saisivat reaaliaikaisen välineen kansallisen lainsäädännön ja EU:n oikeuden tehokasta täytäntöönpanoa varten;

10. suhtautuu myönteisesti komission sitoumukseen esittää vuoden 2023 loppuun mennessä ehdotus kaikissa jäsenvaltioissa tunnustettavan EU:n vammaiskortin käyttöönotosta; suhtautuu myönteisesti työmarkkinaosapuolten käynnissä oleviin neuvotteluihin etätyöstä ja oikeudesta olla tavoittamattomissa, jotta voidaan esittää oikeudellisesti sitova sopimus, joka pannaan täytäntöön direktiivillä; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita pyrkimään eurooppalaisen hoito- ja hoivastrategian nopeaan täytäntöönpanoon omaishoitajien tukemiseksi; kehottaa jäsenvaltioita panemaan täytäntöön neuvoston suosituksen kohtuuhintaisesta ja laadukkaasta pitkäaikaishoidosta; suhtautuu myönteisesti komission aloitteeseen käynnistää kokonaisvaltainen lähestymistapa mielenterveyteen ja toistaa kehotuksensa antaa direktiivi psykologisista riskeistä ja hyvinvoinnista työpaikalla;

11. panee merkille, että vaikka komissio on käynnistänyt monia lainsäädäntö- ja muita aloitteita, EU ei ole toistaiseksi onnistunut Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin kattavassa täytäntöönpanossa; korostaa, että toimintasuunnitelmaa on tarkistettava säännöllisesti; korostaa, että komission ja jäsenvaltioiden on toteutettava lisää lainsäädäntötoimia Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin kattavan täytäntöönpanon varmistamiseksi keskittyen erityisesti periaatteiden 11 (lastenhoito), 12 (sosiaalinen suojelu), 19 (sosiaalinen asuntotuotanto) ja 20 (välttämättömät palvelut) täytäntöönpanoon; korostaa, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevaa seuraavaa toimintasuunnitelmaa olisi tuettava EU:n yhdennetyllä köyhyyden vastaisella strategialla, jolla puututaan sosiaalisen syrjäytymisen moniulotteiseen ongelmaan;

12. kehottaa toteuttamaan erityistoimia sen varmistamiseksi, että kaikkien oikeutta koulutukseen kunnioitetaan takaamalla kaikille työntekijöille korkealaatuinen koulutus ja palkallinen opintovapaa;

13. kehottaa jälleen neuvostoa hyväksymään horisontaalisen syrjimättömyysdirektiivin ([12]), joka on ollut vireillä vuodesta 2008, jotta voidaan panna täysimääräisesti täytäntöön Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaate 3 (yhtäläiset mahdollisuudet) ja EU:n perussopimuksissa annetut yhdenvertaista kohtelua koskevat lupaukset;

14. muistuttaa, että lastenhoitoa ja lapsille annettavaa tukea koskeva periaate 11 edellyttää lisätoimia, joilla katkaistaan ylisukupolvinen köyhyyden kierre ja edistetään sosiaalista liikkuvuutta; katsoo, että kaikilla lapsilla olisi oltava mahdollisuus saada kohtuuhintaisia ja laadukkaita koulutus- ja hoitopalveluja, erityisesti varhaiskasvatusta; muistuttaa komissiota ja jäsenvaltioita parlamentin toistuvasti esittämästä kehotuksesta lisätä eurooppalaisen lapsitakuun rahoitusta, niin että sen määrärahat ovat vähintään 20 miljardia euroa; kehottaa jäsenvaltioita esittämään kansalliset toimintasuunnitelmansa ja varmistamaan, että ne pannaan tehokkaasti täytäntöön ja että niissä otetaan huomioon eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta annetun neuvoston suosituksen (EU) 2021/1004 ([13]) keskeiset periaatteet; korostaa, että jäsenvaltioiden olisi jatkettava vahvistetun nuorisotakuun täysimääräistä käyttöönottoa;

15. katsoo, että hoitojaksot, joissa hoitaja siirtyy osa-aikatyöhön tai luopuu palkkatyöstä, olisi otettava huomioon heidän eläkemaksuissaan ([14]);

16. varoittaa, että periaatteen 12 asianmukainen täytäntöönpano edellyttää sitä, että riittävässä sosiaalisessa suojelussa on otettava huomioon käynnissä olevat kehityssuuntaukset, kuten ilmastonmuutos, talouden digitalisoituminen ja väestön ikääntyminen, ja sitä on laajennettava, jotta voidaan kattaa riskit, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen ja ympäristön tilan heikkenemisen eri tuloryhmille ja eri alojen työntekijöille aiheuttamiin epätasa-arvoisiin vaikutuksiin, sekä yhteiskuntiemme siirtymisestä kohti ilmastoneutraaliutta aiheutuvat sosiaaliset seuraukset; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita

([12]) Euroopan parlamentin 2. huhtikuuta 2009 antama lainsäädäntöpäätöslauselma ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta (EUVL C 137 E, 27.5.2010, s. 68).

([13]) Neuvoston suositus (EU) 2021/1004, annettu 14. kesäkuuta 2021, eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta (EUVL L 223, 22.6.2021, s. 14).

([14]) Komissio, ”Sosiaalisen suojelun ja hyvinvointivaltion tulevaisuutta EU:ssa käsittelevän korkean tason työryhmän lopullinen raportti”, EU:n julkaisutoimisto, Luxemburg, tammikuu 2023.

ehdottamaan sosiaalista suojelua koskevaa eurooppalaista toimintasuunnitelmaa, jossa otetaan huomioon ilmastonmuutoksesta ja ympäristön pilaantumisesta johtuvat sosiaalisen syrjäytymisen riskit; kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään sosiaalista ilmastorahastoa ja luomaan perustan vihreiden sosiaalisen suojelun järjestelmien kehittämiselle kansallisella tasolla EU:n tuella;

17. suhtautuu myönteisesti asunnottomuuden vähentämistä käsittelevän eurooppalaisen foorumin perustamiseen ja korostaa tarvetta varmistaa EU:n tuki, jotta EU voi saavuttaa Lissabonin julistuksen mukaiset tavoitteensa; korostaa, että periaatteen 19 mukaan kaikille tarvitseville olisi tarjottava sosiaalinen vuokra-asunto tai laadukasta asumisapua; kehottaa komissiota laatimaan kunnianhimoisen toimintasuunnitelman toissijaisuusperiaatteen mukaisesti saavutettavan, vihreän ja kohtuuhintaisen sosiaalisen asuntotarjonnan aikaansaamiseksi, jotta voidaan täyttää kaikkien EU:n kansalaisten asumistarpeet ja poistaa asunnottomuus vuoteen 2030 mennessä; korostaa nykytilanteessa, että on päästävä eroon energiaköyhyydestä ja että on tärkeää kieltää energiatoimitusten katkaiseminen heikossa asemassa olevilta kotitalouksilta ja energiaköyhiltä kuluttajilta kriittisinä aikoina; toistaa kehotuksensa ottaa käyttöön ”asuminen ensin” -periaate, jolla edistetään asunnon saantia, ja toteaa, että asumisen olisi perustuttava ”kaikkia palvelevan suunnittelun” periaatteisiin esteettömyyden varmistamiseksi;

18. on huolissaan siitä, että apua tarvitseville ei ole tarjolla laadukkaita peruspalveluja, kuten vesihuolto-, puhtaanapito-, energia-, liikenne- ja rahoituspalvelut sekä digitaalinen tietoliikenne (periaate 20), koska näihin palveluihin on kohdistunut lisäpaineita; korostaa, että vaikutukset ovat kohdistuneet suhteettomasti vähemmän kehittyneisiin alueisiin sekä maaseutualueisiin ja harvaan asuttuihin alueisiin, mikä on pahentanut EU:n alueiden välisiä kasvavia taloudellisia, sosiaalisia ja alueellisia eroja; kehottaa komissiota määrittämään, mitkä asetuksen (EU) N:o 360/2012 ([15]) yleistä taloudellista etua koskevia palveluja koskevat vahvemmat sosiaaliset säännökset ovat tarpeen, ja tämän arvioinnin perusteella esittämään tarkistuksen vesihuolto-, puhtaanapito-, energia-, liikenne- ja rahoituspalvelujen sekä digitaalisen tietoliikenteen sekä sosiaalista vuokra-asuntojen saatavuuden parantamiseksi;

19. toteaa jälleen, että vihreän kehityksen ohjelman teollisuussuunnitelman puitteissa EU:n rahoituksen, myös valtiontuen, ehtona olisi oltava julkisen politiikan tavoitteet, erityisesti sosiaaliset vaatimukset, jotta voidaan tarjota laadukkaita työpaikkoja, edistää työehtosopimusneuvotteluja, kunnioittaa työntekijöitä koskevia EU:n oikeuksia ja normeja ja varmistaa paremmat työolot; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita panemaan täytäntöön nykyisen julkisia hankintoja koskevan direktiivin ([16]) sosiaalilausekkeen ja harkitsemaan direktiivin tarkistamista vaikutusarvioinnin perusteella, jotta voidaan edelleen vahvistaa julkisia hankintoja koskevien sopimusten sosiaalilausekkeita siten, että talouden toimijoita ja alihankkijoita vaaditaan kunnioittamaan kaikilta osin työntekijöiden oikeuksia, kuten oikeutta työehtosopimusneuvotteluihin, jotta voidaan ottaa huomioon äskettäin hyväksytty direktiivi riittävistä vähimmäispalkoista EU:ssa;

20. korostaa tarvetta vahvistaa eurooppalaisen ohjausjakson sosiaalista ulottuvuutta ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa erityisesti talouden ohjausjärjestelmän uudelleentarkastelun valossa; kehottaa komissiota harkitsemaan sosiaalisen lähentymisen kehystä koskevan välineen esittämistä, jotta voidaan ehkäistä sosiaaliseen lähentymiseen liittyviä riskejä, havaita mahdolliset takaiskut Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin asianmukaisessa täytäntöönpanossa ja asettaa sosiaalisia tavoitteita; katsoo, että sosiaalisiin eroihin liittyvät riskit olisi sisällytettävä maakohtaisiin suosituksiin ja otettava huomioon määritettäessä julkisen talouden sopeuttamisuraa;

21. katsoo, että oikeudenmukaisen ja sosiaalisen Euroopan aikaansaamiseksi ja mahdollisimman korkeatasoisen sosiaalisen suojelun varmistamiseksi vihreässä siirtymässä ja digitaalisessa siirtymässä on tarpeen varmistaa kestävä, oikeudenmukainen ja osallistava Eurooppa, jossa sosiaaliset oikeudet turvataan ja taataan kokonaisuudessaan vähintään samalla tasolla kuin taloudelliset ja ympäristönormit; korostaa, että on toteutettava toimia Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin roolin vahvistamiseksi, jotta sosiaaliset näkökohdat asetetaan yhdenvertaiseen asemaan taloudellisten ja ympäristöön liittyvien näkökohtien kanssa, ja varmistettava, että sosiaaliset oikeudet Euroopassa asetetaan EU:n tulevien politiikkojen keskiöön ja että sosiaalinen lähentyminen on yksi EU:n tärkeimmistä poliittisista painopisteistä; toteaa, että tämän vuoksi tarvitaan sosiaalisia investointeja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöön panemiseksi tulevissa rahoitusaloitteissa ja monivuotisen rahoituskehyksen tarkistuksessa;

22. kehottaa jälleen komissiota tarkistamaan vuokratyöstä annettua direktiiviä ([17]), jotta voidaan luoda lainsäädäntökehys, jolla varmistetaan kunnolliset työolot ja yhdenvertainen kohtelu EU:n sisäisille kausityöntekijöille ja liikkuville työntekijöille, joilla on määräaikainen työsopimus työvoiman vuokrausyritysten tai muun tyyppisten työmarkkinoilla toimivien välittäjien, myös yksityisten työnvälityspalvelujen, kanssa, kuten komissio lupasi Porton julistuksessa;

([15]) Komission asetus (EU) N:o 360/2012, annettu 25. huhtikuuta 2012, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille myönnettävään vähämerkityksiseen tukeen (EUVL L 114, 26.4.2012, s. 8).

([16]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26. helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65).

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/104/EY, annettu 19. marraskuuta 2008, vuokratyöstä (EUVL L 327, 5.12.2008, s. 9).

23. kehottaa komissiota esittämään oikeudellisen kehyksen, jolla ennakoidaan ja hallitaan muutoksia, jotka liittyvät työelämän vihreään siirtymään ja digitaaliseen siirtymään, keskittyen ensinnäkin laadukkaiden työpaikkojen turvaamisen merkitykseen tukemalla työntekijöitä työmarkkinoiden muutoksissa ja tarjoamalla pääsyä asianmukaiseen koulutukseen, ja toiseksi työmarkkinaosapuolten osallistumiseen päätöksentekoprosesseihin myös edistämällä työehtosopimusneuvotteluja muutosten ennakoimiseksi ja hallitsemiseksi;

24. muistuttaa hyvin toimivan ja tehokkaan Euroopan työviranomaisen merkityksestä ja kehottaa komissiota hyödyntämään 1. elokuuta 2024 mennessä toteutettavan arvioinnin tarjoamaa tilaisuutta esittää lainsäädäntöehdotus työviranomaisen perustamisasetuksen ([18]) soveltamisalan tarkistamiseksi ja sen koko potentiaalin hyödyntämiseksi erityisesti Euroopan työviranomaisen tutkintavaltuuksien osalta;

25. muistuttaa oikeudesta vaatia, että tiedot käsittelee luonnollinen henkilö, ja oikeudesta olla joutumatta sellaisen päätöksen kohteeksi, joka perustuu pelkästään automaattiseen käsittelyyn, kuten yleisessä tietosuoja-asetuksessa todetaan ([19]); korostaa, että tarvitaan EU:n toimia ”inhimillisen valvonnan” periaatteen sisällyttämiseksi tiiviimmin työelämään ja algoritmisen johtamisen sääntelemiseksi; kehottaa komissiota harkitsemaan lainsäädäntöehdotusta tekoälystä työpaikalla;

26. kehottaa sisällyttämään Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan toimintasuunnitelman tiiviimmin asiaan liittyviin strategioihin, kuten romaneja koskevaan EU:n strategiakehykseen, sukupuolten tasa-arvoa koskevaan strategiaan, asunnottomuuden torjuntaa koskevaan strategiaan ja rasismin vastaiseen strategiaan;

27. kehottaa sisällyttämään perussopimuksiin Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin päätelmien ja valmistelukunnan ehdottamisesta perussopimusten tarkistamiseksi 9. kesäkuuta 2022 antamansa päätöslauselman ([20]) mukaisesti sosiaalista edistystä koskevan pöytäkirjan, jolla taataan työntekijöiden oikeuksien, ammattiyhdistysoikeuksien ja sosiaalisten oikeuksien täysimääräinen suojelu ja turvaaminen;

28. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

([18]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1149, annettu 20. kesäkuuta 2019, Euroopan työviranomaisen perustamisesta, asetusten (EY) N:o 883/2004, (EU) N:o 492/2011 ja (EU) 2016/589 muuttamisesta ja päätöksen (EU) 2016/344 kumoamisesta (EUVL L 186, 11.7.2019, s. 21).

([19]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27. huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

([20]) EUVL C 493, 27.12.2022, s. 130.